

دستورالعمل درج و نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در بازار توافقی فرابورس ایران

فصل یک - تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱: اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی، دستورالعمل پذیرش، عرضه و نقل و انتقال اوراق بهادار در فرابورس ایران مصوب ۱۳۸۸/۰۱/۲۵ و اصلاحات بعدی و دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در فرابورس ایران مصوب ۱۳۸۸/۰۶/۰۷ و اصلاحات بعدی مصوب هیئت‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. سایر اصطلاحات به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱- بازار توافقی: بازاری در فرابورس که به موجب این دستورالعمل و به منظور تسهیل اجرای مفاد بند ب ماده ۳۶ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ جهت نقل و انتقال اوراق بهادار تشکیل می‌شود.
- ۲- ناشر بازار توافقی: شرکت‌هایی که اوراق بهادار آن‌ها نزد سازمان بورس و اوراق بهادار به ثبت رسیده و در بازار توافقی درج شده و قابل معامله باشند.
- ۳- بازگشایی ناماد: به تغییر وضعیت نماد معاملاتی اوراق بهادار ناشر از حالت متوقف به مجاز گفته می‌شود که پس از ارسال پیام ناظر و حذف سفارش‌های موجود در سامانه معاملات بدون انجام مرحله سفارش‌گیری، حراج ناپیوسته و دوره زمانی پیش‌گشایش انجام می‌شود.
- ۴- تأمین‌کننده نقدینگی: شخص حقوقی از میان سهامداران بالای ۱ درصد ناشر بازار توافقی یا بازارگردانی است که به منظور انجام معاملات موضوع این دستورالعمل، به فرابورس درخواست می‌دهد و با تأیید فرابورس امکان انجام معامله خواهد داشت.

فصل دو - شرایط درج و روبه اجرایی نقل و انتقال اوراق بهادار در بازار توافقی

ماده ۲: شرایط درج اوراق بهادار ناشر در بازار توافقی، به شرح زیر است:

- ۱- بهای اسمی سهام آن تماماً پرداخت شده باشد؛
 - ۲- سهام آن عادی باشد. در صورت وجود سهام ممتاز، امکان نقل و انتقال آن در سامانه معاملات براساس مصوبات هیئت‌مدیره سازمان، وجود داشته باشد؛
 - ۳- حسابرس شرکت از میان مؤسسات حسابرسی معتمد سازمان انتخاب شده باشد؛
 - ۴- حداقل یکی از شرایط زیر را دارا باشد:
- الف) سهام آن نزد سازمان ثبت شده اما در هیچ‌یک از بازارهای بورس اوراق بهادار تهران یا فرابورس پذیرش/درج نشده باشد.

ب) سهام آن از بازارهای بورس اوراق بهادار تهران یا فرابورس، لغو پذیرش / لغو درج شده باشد و از ثبت نزد سازمان خارج شده و مجدداً نزد سازمان ثبت شود.

ج) سهام آن از طریق فرابورس، پذیره نویسی نشده باشد.

د) سهام آن وفق مقررات مربوط از بازار پایه جهت انتقال به بازار توافقی لغو درج شود.

ماده ۳: فرابورس مکلف است در زمان درج نماد اوراق بهادار ناشر در بازار توافقی، وضعیت ناشر را در خصوص عناوین "انحلال / ورشکستگی" و "عدم اظهار نظر / اظهار نظر مردود" جهت اطلاع به عموم، به شرکت مدیریت فناوری بورس تهران اعلام نماید. اطلاع رسانی و اعلام سایر موارد منوط به تصویب هیئت مدیره فرابورس و تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار خواهد بود.

ماده ۴: ناشر بازار توافقی باید از طریق یکی از کارگزاران عضو فرابورس، درخواست درج و ایجاد قابلیت نقل و انتقال اوراق بهادار خود را به انضمام مدارک ذیل در قالب برگه‌های تعیین شده توسط فرابورس، به شرکت فرابورس ارائه نمایند: ۱- پرسشنامه نقل و انتقال اوراق بهادار؛ ۲- بیانیه نقل و انتقال؛ ۳- تعهدنامه متقاضی درج در بازار توافقی ۴- رسید حق درج.

تبصره: ناشر ملزم است مدارک بند ۱ و ۲ این ماده و سایر مدارک و مستندات مورد نیاز را مطابق با دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان مصوب ۱۳۸۶/۰۵/۰۳ و سایر مقررات مربوط، در سامانه کدال منتشر نماید.

ماده ۵: سپرده نمودن سهام آخرین ترکیب سهام‌داران در تاریخ ثبت نزد سازمان، نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، توسط ناشر قبل از اولین بازگشایی نماد الزامی می‌باشد.

ماده ۶: درج نماد معاملاتی اوراق بهادار ناشر در بازار توافقی، منوط به تأیید فرابورس است.

فصل سه - نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در بازار توافقی

ماده ۷: جلسات رسمی، روزهای انجام معامله، ساعت آغاز، پایان و مدت زمان هر جلسه معاملاتی، تعداد، مدت و انواع دسترسی معامله‌گران در مراحل انجام معامله و حداقل ارزش، حداقل حجم، واحد پایه و اعتبار زمانی هر سفارش توسط فرابورس تعیین و حداقل دو روز کاری قبل از اعمال به اطلاع عموم می‌رسد.

ماده ۸: کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیر از صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله و صندوق سرمایه‌گذاری مشترک در سهام، با درآمد ثابت و مختلط، با رعایت کلیه مقررات مربوط، امکان انجام معامله را خواهند داشت.

ماده ۹: کارگزاران باید قبل از انجام اولین معامله، از مشتریان خود تأیید و امضای «اقرارنامه و بیانیه پذیرش ریسک» را که توسط فرابورس وفق قوانین و مقررات تهیه و ابلاغ می‌شود، اخذ کنند.

ماده ۱۰: دامنه نوسان روزانه قیمت و حجم مبنا در معاملات بازار توافقی اعمال نمی‌شود.

ماده ۱۱: انجام معاملات به صورت روزانه ممنوع است و امکان فروش سهام خریداری شده در روز جاری برای مشتریان وجود ندارد.

ماده ۱۲: معاملات صرفاً به روش معامله بلوک و معامله عمده انجام خواهد شد و معاملات در بازار عادی امکان‌پذیر نخواهد بود.

تبصره: معامله عمده در بازار توافقی مطابق با مقررات مربوط به معامله عمده در بازار پایه مذکور در دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در فرابورس مصوب ۱۳۸۸/۰۶/۰۷ و اصلاحات بعدی، ضوابط مربوط به شرایط متقاضیان خرید در معاملات عمده سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران مصوب ۱۳۹۱/۰۷/۱۰ و اصلاحات بعدی و سایر مقررات مربوط، صورت می‌پذیرد.

ماده ۱۳: ارسال سفارش تنها از طریق ایستگاه‌های معاملاتی نامک و صرفاً با اعتبار زمانی روز امکان‌پذیر است.

ماده ۱۴: ورود هر سفارش در سمت خرید باید به گونه‌ای باشد که مجموع حجم/ ارزش سفارشات فروش انتخاب شده برای معامله آن سفارش خرید به میزان حداقل یک دهم درصد از سرمایه پایه شرکت یا پنج میلیارد ریال (هرکدام کمتر است) باشد. در هر صورت، مجموع معاملات ناشی از یک سفارش خرید با نصاب کمتر از حجم یا ارزش مذکور انجام نخواهد شد. افزایش نصاب مذکور در اختیار فرابورس بوده و حداقل ۲ روز کاری قبل از اعمال به اطلاع عموم خواهد رسید.

تبصره ۱: معاملات موضوع ماده ۱۱۴ و ۱۱۵ لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷ در بازار توافقی بدون در نظر گرفتن نصاب فوق، قابل انجام است.

تبصره ۲: تأمین‌کننده نقدینگی می‌تواند سفارش فروش اشخاصی را که واجد نصاب‌های این ماده نیست، بدون لحاظ نصاب‌ها خریداری نماید؛ اما در فروش دارایی باید نصاب‌های مذکور را رعایت کند.

ماده ۱۵: در صورت تشخیص کارگزار یا معامله‌گر به بروز تخلف در درخواست‌های سفارش ارسالی به وی، کارگزار یا معامله‌گر مکلف به عدم ثبت سفارش مذکور در سامانه معاملات است. عدم رعایت این ماده، به منزله تخلف کارگزار یا معامله‌گر بوده و قابل تعقیب در مراجع رسیدگی به تخلفات خواهد بود.

تبصره ۱: کارگزار مکلف است حداکثر ظرف یک روز کاری گزارش اقدام خود به همراه کلیه مدارک و مستندات را به سازمان ارسال نماید.

تبصره ۲: در صورتی که تخلفات کارگزار مانع انجام معامله شود، کارگزار متخلف مکلف به پرداخت یک درصد ارزش معامله به قیمت پایه به عنوان خسارت خواهد بود. همچنین در صورت عدم انجام معامله مطابق این ماده، کارگزار متخلف مکلف است کارمزدهای انجام معامله را بر حسب ارزش معامله به قیمت پایه به سازمان، فرابورس و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی پرداخت نماید. مفاد این تبصره مانع از اعمال سایر ضمانت‌اجراهای مقرر در سایر قوانین و مقررات نخواهد بود.

ماده ۱۶: معاملات حق تقدم سهام استفاده نشده، فروش سهام توقیفی و سهام وثیقه از طریق برگزاری یک یا چند مرحله حراج ناپیوسته ۳۰ دقیقه‌ای در هر روز، به شرح زیر انجام می‌پذیرد:

۱- حداقل حجم یا ارزش خرید حق تقدم سهام استفاده نشده و سهام توقیفی و وثیقه در بازار توافقی مطابق با دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات بلوک در فرابورس ایران مصوب ۱۳۹۳/۰۳/۱۷ و اصلاحات بعدی، معادل یک‌دهم درصد از سرمایه پایه شرکت یا به ارزش پنج میلیارد ریال هر کدام کمتر باشد، خواهد بود، مگر آنکه حجم یا ارزش معامله برای خرید تمامی حق تقدم‌های استفاده‌نشده و یا حجم سهام توقیفی و وثیقه از این میزان کمتر باشد؛

۲- ظرف پنج روز پایانی دوره پذیرهنویسی حق تقدم استفاده‌نشده، در صورتی که تمامی حق تقدم‌های استفاده‌نشده به فروش نرسد، متعهد پذیرهنویسی ملزم به ورود سفارش خرید به میزان تعداد حق تقدم‌های باقی‌مانده است و بدین‌منظور وی باید سفارش خرید را در سامانه معاملات وارد نماید.

۳- ظرف پنج روز پایانی دوره پذیرهنویسی حق تقدم استفاده‌نشده، معاملات بدون رعایت محدودیت حجمی معامله عمده و بلوک و با چند مرحله حراج ناپیوسته امکان‌پذیر خواهد بود. مدت زمان این حراج ناپیوسته در اختیار فرابورس بوده و ملزم به اطلاع‌رسانی در همان روز است.

ماده ۱۷: استفاده از اعتبار برای خرید سهام و حق تقدم سهام در نمادهای معاملاتی اوراق بهادار ناشر بازار توافقی یا تخصیص اعتبار بر مبنای سهام ناشر بازار توافقی مجاز نیست. عدم رعایت این بند، تخلف است و مشمول ضمانت‌اجراهای مقرر در ماده ۱۷ دستورالعمل خرید اعتباری اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۰۹ خواهد بود.

تبصره: اعتبارات تخصیصی پیش از انتقال شرکت به بازار توافقی، در صورت فزونی بدهی تجاری بر ارزش تضامین، باید توسط کارگزار حداکثر تا ۳ ماه پس از بازگشایی نماد در بازار توافقی تسویه شود.

ماده ۱۸: در بازار توافقی، انتشار قراردادهای آتی، اختیار معامله و اختیار فروش تبعی بر مبنای سهام درج شده در آن و انجام فروش تعهدی امکان‌پذیر نیست.

ماده ۱۹: ضوابط و شرایط عدم تأیید معاملات براساس دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در فرابورس ایران مصوب ۱۳۸۸/۰۶/۰۷ خواهد بود.

ماده ۲۰: در پایان روز تنها اطلاعات مربوط به آخرین ترکیب سهامداران با دارایی بالای یک درصد و میانگین وزنی قیمت قابل نمایش خواهد بود.

ماده ۲۱: معاملات بازار توافقی در خصوص موارد تصریح نشده در این دستورالعمل، تابع مقررات مرتبط در دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در فرابورس ایران و سایر مصوبات هیئت‌مدیره سازمان و شورای عالی بورس و اوراق بهادار است.

فصل چهار - گشایش، توقف، تعلیق و بازگشایی نماد معاملاتی در بازار توافقی

ماده ۲۲: اولین گشایش نماد براساس ترتیبات بند ۳ ماده ۱ و پس از تأیید فرابورس صورت می‌پذیرد.

ماده ۲۳: نماد معاملاتی اوراق بهادار ناشر بازار توافقی، قبل از برگزاری مجامع عمومی و نیز جلسه هیئت‌مدیره جهت تصمیم‌گیری در خصوص تغییر سرمایه به شرح زیر توسط فرابورس متوقف می‌شود:

۱- یک روز کاری قبل از برگزاری مجامع عمومی صاحبان سهام براساس اطلاعیه دعوت به مجمع که توسط ناشر بازار توافقی در سامانه کدال منتشر می‌شود؛

۲- یک روز کاری قبل از برگزاری جلسه هیئت‌مدیره جهت تصمیم‌گیری در خصوص تغییر سرمایه براساس اطلاعیه مربوط که توسط ناشر بازار توافقی در سامانه رسمی افشای اطلاعات شرکت های ثبت شده نزد سازمان، منتشر می‌شود.
تبصره: در صورت وجود زیرساخت‌های فنی در خصوص بندهای فوق، فرابورس می‌تواند نماد معاملاتی را در روز برگزاری جلسات مذکور متوقف نماید.

ماده ۲۴: نمادهای معاملاتی متوقف شده به موجب ماده ۲۳، مطابق ترتیبات زیر بازگشایی می‌شوند:

۱- حداکثر دو روز کاری پس از افشای تصمیمات مجامع عمومی؛

۲- حداکثر دو روز کاری پس از افشای تصمیمات جلسه هیئت‌مدیره در خصوص تصویب تغییر سرمایه؛

تبصره: در شرایط خاص و با تصمیم فرابورس این بازگشایی می‌تواند حداکثر با دو روز کاری تأخیر صورت گیرد.

ماده ۲۵: در مواردی که در جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده یا جلسه هیئت‌مدیره، افزایش سرمایه به میزان ۲۰۰ درصد یا بیشتر صرفاً از محل صدور سهام جایزه تصویب گردد، بازگشایی نماد منوط به ثبت افزایش سرمایه و قابل معامله شدن سهام جدید است.

ماده ۲۶: نماد معاملاتی اوراق بهادار ناشر بازار توافقی، در موارد زیر توسط فرابورس متوقف می‌شود یا توقف آن ادامه می‌یابد:

۱- در صورت ارائه اظهارنظر مردود یا عدم اظهار نظر حسابرس نسبت به حداقل یکی از صورت‌های مالی اساسی حسابرسی شده شرکت اصلی یا صورت‌های مالی حسابرسی شده تلفیقی ناشر بازار توافقی؛

۲- در صورت انتشار حکم بدوی یا قطعی ورشکستگی ناشر بازار توافقی در سامانه کدال؛

۳- در صورت انتشار تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده مبنی بر انحلال یا رأی دادگاه مبنی بر انحلال ناشر بازار توافقی در سامانه کدال

تبصره: در هریک از موارد فوق، نماد معاملاتی ضمن اعلام به عموم متوقف و در روز معاملاتی بعد بازگشایی می‌شود.

ماده ۲۷: نماد معاملاتی اوراق بهادار ناشر بازار توافقی، در اولین زمان ممکن از لحاظ فنی پس از ارسال اطلاعات با اهمیت موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان، توسط فرابورس متوقف می‌شود و حداکثر دو روز کاری پس از توقف، بازگشایی خواهد شد.

ماده ۲۸: در موارد زیر فرابورس می‌تواند نماد معاملاتی اوراق بهادار ناشر بازار توافقی را حداکثر به مدت ۱۰ روز کاری تعلیق و موضوع را از طریق برگه (فرم) ف ب -۱۳ به عموم اطلاع‌رسانی نماید:

- ۱- در صورتی که ظن وقوع جرایم موضوع ماده ۴۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران در خصوص اطلاعات ارائه شده یا معاملات اوراق بهادار در بازار عادی وجود داشته باشد؛
 - ۲- در صورت وقوع معاملاتی که منجر به ایجاد ظن تغییرات مدیریتی سهامداری مؤثر در کنترل شرکت شود؛
 - ۳- در صورتی که نیاز به بررسی وضعیت شفافیت اطلاعاتی ناشر بازار توافقی وجود داشته باشد.
- تبصره ۱:** در صورت عدم رفع ابهام در خصوص بندهای موضوع این ماده، فرابورس می‌تواند تعلیق نماد معاملاتی را حداکثر تا دو دوره ۱۰ روزه کاری دیگر ادامه دهد. پس از آن و در صورت عدم رفع ابهام، ضمن اطلاع‌رسانی به سهام‌داران، نماد معاملاتی اوراق بهادار ناشر، با تصمیم فرابورس بازگشایی خواهد شد.
- تبصره ۲:** فرابورس مکلف است در صورت وقوع هر یک از موارد فوق، نتیجه اقدامات انجام شده را قبل از بازگشایی نماد معاملاتی به اطلاع سازمان برساند.
- تبصره ۳:** در صورتی که سازمان جهت بررسی وضعیت شفافیت اطلاعاتی ناشر بازار توافقی رأساً و با انتشار برگه (فرم) س-۸ یا از طریق اعلام به فرابورس اقدام به تعلیق نماد نماید، بازگشایی نماد پس از اعلام سازمان خواهد بود.
- تبصره ۴:** هم‌زمان با توقف یا تعلیق نماد معاملاتی، معاملات تمامی اوراق بهادار مرتبط با آن نماد؛ از قبیل حق تقدم سهام متوقف می‌شود.

این دستورالعمل در اجرای بند ۲ ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی، بنا به پیشنهاد مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۰۱ فرابورس ایران (شرکت سهامی عام)، در تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۱ به تصویب هیئت‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.